

פּלג 102: המשבר באוקראינה [?] לאן?

תקציר

1. מאז הניתוח האחרון שלנו את המשבר האוקראיני התרחשו שלושה דברים: רוסיה, ארה"ב, נאט"ו ומדינות אירופה נפגשו לסדרת פגישות, החל מה-10 בינואר ועד ה-13 בינואר; שר החוץ לברוב ומזכיר המדינה בלינקן נפגשו ביום שישי, ה-21 החודש, בשביל לנסות ולהרגיע את הרוחות; הרוסים ממשיכים להציב כוחות מסביב לאוקראינה.
2. בזמן שאני ממשיך להחזיק שרוסיה שואפת לחזק את עמדתה האסטרטגית ומוכנה להשתמש לשם כך בכוח צבאי, לא ניתן להעריך מתי ואיך יעשה זאת פוטין, עד שהוא עצמו יקבל את ההחלטה. לפוטין דרגות חופש רבות מדי בסכסוך בשביל לדעת באיזו אפשרות יבחר.
3. כן ניתן להעריך שמלחמה באוקראינה תוביל לעלייה במחירי האנרגיה והמזון, עקב סנקציות מערביות ועקב שיבוש אספקה. בנוסף, סביר שסנקציות על רוסיה יפגעו בכלכלת האיחוד האירופי, גם אם בצורה מוגבלת.

*הניתוח פורסם לראשונה לחברי פל"ג, מועדון המנויים של "המשחק הגדול". עדיין לא חברים? מוזמנים להצטרף בקישור כאן.***

להורדת הפרק [?] [קישור](#).

עסקנו במשבר באוקראינה בפעם האחרונה ב-27 בדצמבר, לפני כמעט שלושה שבועות. מאז קרו שלושה דברים:

א' רוסיה, ארה"ב, נאט"ו ומדינות אירופה נפגשו לסדרת פגישות, החל מה-10 בינואר ועד ה-13 בינואר.

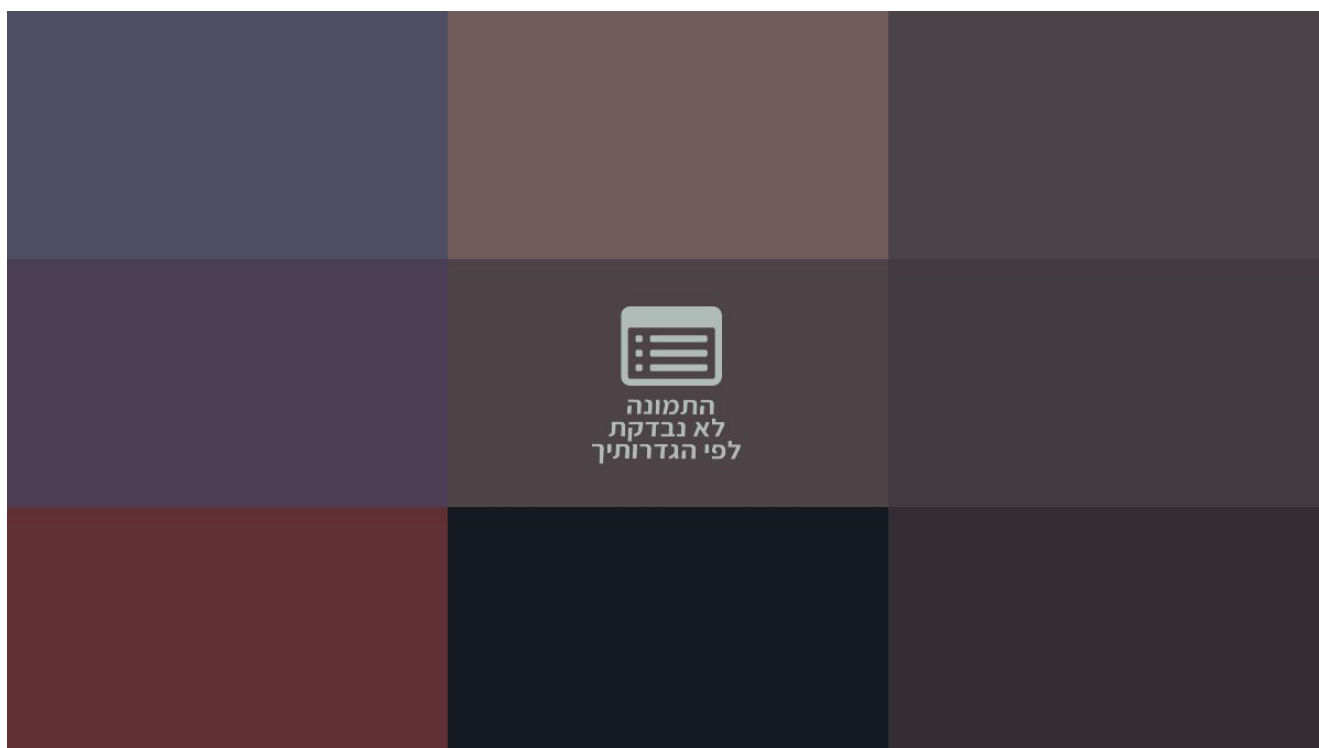
כזכור רוסיה פרסמה רשימה של דרישות לנאט"ו ולארה"ב בנוגע לנוכחות הצבאית באירופה [ראו [כאן](#)]. בין שאר הדרישות היו: נסיגה של כוחות אמריקנים מכל אירופה; נסיגה של נאט"ו מכל מדינה מזרחית לגרמניה; ועצירת התפשטות נוספת של נאט"ו מזרחה, ספציפית שגיאורגיה ואוקראינה לעולם לא יצורפו לברית. במילים אחרות, רוסיה רוצה להחזיר את השעון אחורה ללפני שהגוש הסובייטי קרס ב-1989.

בזמן שבפגישות הצדדים הראו רצון לדבר על הסדר ביטחוני בנוגע לנשק אסטרטגי והצבת כוחות, ארה"ב ונאט"ו דחו באופן תקיף את הדרישה של רוסיה שלא לצרף את אוקראינה

[מקור]. ארה"ב רואה בדרישה הרוסית איום על הסדר הבינלאומי: "כל מדינה ריבונית חופשית לבחור לאיזו ברית להצטרף" [מקור]. היא רואה בשמירת הדלת פתוחה לאוקראינה להצטרף לנאט"ו עמידה על עיקרון יסוד של המערכת הבינלאומית [2] הריבונות של כל מדינת לאום [מקור]. מבחינת ארה"ב מדובר כאן בוויכוח עקרוני בינה ובין רוסיה.

אותי אישית זה מפתיע. הנחתי שהאמריקנים מודעים לכך שאין להם שום עניין אסטרטגי להדליק את אירופה, כשהם רוצים להתמקד במזרח אסיה. **ההתעקשות שלהם לדחות לחלוטין את הדרישה הרוסית לא מבשרת טובות לאוקראינה:** עבור רוסיה זו דרישה מהותית, שהיא מעוניינת להסדיר. אם האמריקנים לא מוכנים כרגע להתגמש, זה רק אומר שהרוסים צריכים למצוא דרך "להגמיש" אותם [2] אם ע"י איומים נוספים, אם בפעולה צבאית ממש.

וזה מה שראינו קורה בסופ"ש של ה-14 בינואר: אתרי ממשלה אוקראינים הותקפו, ומסר מאיים ברוסית ואוקראינית פורסם ע"י האקרים אנונימיים, האקרים שסביר להניח קשורים לממשל הרוסי [מקור]. כנראה בעקבות ההתקפה, שר החוץ לברוב ומזכיר המדינה בלינקן נפגשו ביום שישי, ה-21 החודש בשביל לנסות ולהרגיע את הרוחות ולקדם את התהליך הדיפלומטי. בסוף הפגישה מזכיר המדינה בלינקן הצהיר שארה"ב תענה בכתב לדרישות הרוסיות [מקור].

שר החוץ של רוסיה סרגיי לברוב מימין ומזכיר המדינה האמריקני אנתוני בלינקן משמאל, בפגישתם בשוויץ.

לבסוף, בשלושת השבועות האחרונים הרוסים המשיכו להציב כוחות מסביב לאוקראינה. הם משנעים כוחות ממזרח המדינה, והם הודיעו על תרגיל צבאי עם בלארוס בפברואר 2022, שלקראתו הם החלו בפריסת כוחות גם צפונית לאוקראינה, קרוב לקייב בירת אוקראינה [מקור]. כיום ההערכה היא שיש כבר כ-10 דוויזיות מסביב לאוקראינה, או כשליש מהכוח הצבאי של

רוסיה [מקור].

בסוף דצמבר הצגתי את המודל האנליטי שלי למה שקורה כאן [ראו כאן]: פוטין מעוניין לשפר את העמדה האסטרטגית של רוסיה באירופה. הוא מעוניין לעצור את התנועה של אוקראינה לעבר נאט"ו, לעצור את התחזקות היכולות הצבאיות שלה ולהגיע עם ארה"ב להסכמות חדשות על ארכיטקטורת הביטחון במזרח אירופה.

התזמון של המשבר הנוכחי הוא לא מקרי: פוטין רואה כיצד אוקראינה משיגה מל"טים מתקדמים מטורקיה, וספינות קרב מבריטניה. הוא חושש מהצבת טילים אמריקנים במזרח אירופה שיאיימו על רוסיה. והוא מעוניין לחזק את אזור ההשפעה הרוסי במזרח אירופה. הוא רוצה להפסיק את המגמה השלילית עבור מוסקבה.

בשביל להשיג זאת, רוסיה פועלת בשלושה מישורים [ראו כאן להרחבה]: במישור הפוליטי-הבינלאומי רוסיה לוחצת את ארה"ב, נאט"ו והאיחוד האירופי. היא יוצרת אצלן תחושה שפלישה רוסית קרובה, מעוניינת לראות אותן נענות לדרישותיה.

במישור הפוליטי-פנימי של אוקראינה, רוסיה לוחצת את המדינה ופוגעת בפופולאריות הגם ככה קטנה של זלנסקי. משרד החוץ הבריטי פרסם שמוסקבה שוקלת להציב ממשלה פרו-רוסית באוקראינה אם תפלוש [מקור]. פגיעה בפופולאריות של זלנסקי, פגיעה בשגרת החיים של אזרחי אוקראינה, מכינים את הקרקע לממשלה כזו.

לבסוף, יש לנו את המישור הצבאי. רוסיה מציבה ציוד שיוכל לשמש בהתרעה קצרה למבצע צבאי נרחב.

פריסת הכוחות הרוסיים מסביב לאוקראינה. בשבוע האחרון רוסיה החלה להציב כוחות גם בבלארוס.

הפעילות במישור הצבאי היא זו שיוצרת לחץ בשני המישורים האחרים. היא גם מכינה את הקרקע לסט של אופציות צבאיות עבור רוסיה, אם פוטין יחליט על פעולה צבאית. דיברנו בפעם הקודמת על שלוש אופציות [ראו [כאן](#)]: הרחבת הרפובליקות הבדלניות, כיבוש גשר יבשתי לחצי האי קרים, או כיבוש מזרח או כל אוקראינה.

בניתוח היום אני רוצה להתייחס לשלוש סוגיות: אופציות צבאיות נוספות שיש לפוטין. למה אנחנו כנראה לא נדע מה פוטין מתכוון לעשות עד הרגע שהוא יחליט. ומה יהיו ההשלכות של פלישה רוסית לאוקראינה?

דפוק וזרוק

דיברנו בפרק הקודם על האופציות הצבאיות של פוטין: הרחבה של הרפובליקות הבדלניות במזרח אוקראינה, כיבוש גשר יבשתי לחצי האי קרים, או כיבוש מזרח אוקראינה. אולם כיבוש שטח הוא לא הדרך היחידה בה פוטין יכול ללחוץ את ארה"ב או לפגוע באוקראינה.

אופציות נוספות הן תקיפה מרחוק או פלישה ונסיגה מהירה [מקור].

לרוסיה יש כוח אש מאסיבי ועליונות אווירית על אוקראינה. היא מזרימה לגבול טילים בליסטים וגדודי ארטילריה [מקור]. היא גם העבירה [מסוקי תקיפה מתקדמים](#) לגבול ומתכוונת להציב [מטוסי קרב בבלארוס](#) כחלק מהתרגיל של פברואר 2022. בזמן שהמערב מתכוון להגיב לפלישה רוסית, קשה לדעת מה תהיה התגובה שלו אם הדבר היחיד שיחצה את הגבול יהיו טילים ופצצות.

בתרחיש אחד רוסיה יכולה להסלים את המצב בדונבאס, מושכת את האוקראינים לקרבות ירי נגד בדלנים רוסים. בתגובה רוסיה תודיע על תמיכה צבאית בבדלנים בשביל "לגרש את התוקפים האוקראינים". הרוסים יכולים להשתמש במודל הפעלת הכוח שלהם בסוריה כאן: כוחות מיליציה שיובלו ע"י כוחות מיוחדים רוסים, תחת מטריה אווירית רוסית [מקור]. כוחות האוויר ישחקו את האוקראינים, והמליציות יצטרכו רק "לסיים" את העבודה ולכבוש את השטח ממש.

אופציה אחרת היא פלישה רוסית מאסיבית למזרח אוקראינה, אך מבלי להחזיק את השטח. המטרה של פלישה כזו תהיה להשמיד כמה שיותר נכסים צבאיים של אוקראינה, להרוס תשתיות, לקחת שבויי מלחמה ולסגת במהירות [מקור]. כוחות השריון הרוסיים יעקפו את הערים הגדולות, מתקדמים תחת כיסוי אווירי וארטילרי שיבקש להרוס כמה שיותר נכסים צבאיים של אוקראינה. פלישה כזו תהיה דומה למלחמת רוסיה-גיאורגיה בקיץ 2008: הרוסים חדרו במהירות לגיאורגיה, הכו את הצבא, אך נסוגו מבלי לנסות ולתפוס שטח [מקור].

טור שריון רוסי בגיאורגיה, קיץ 2008. האם רוסיה מתכוננת לשחזר את מלחמת הבזק בגיאורגיה באוקראינה?

הרוסים ירוויחו בפלישה ונסיגה מהירה שני דברים: א' הם ירסו כל יכולת שהצבא האוקראיני בנה ב-8 השנים האחרונות, מחזירים אותו אחורה מבחינת היכולת לאיים על רוסיה. ב' הם יצרו לחץ משמעותי על אוקראינה ועל ארה"ב להיכנע לתכתיבים הרוסים [1] אך מבלי להחזיק בשטח אוקראיני. האוקראינים לא יוכלו להתחיל בהתנגדות חמושה [2] כי לא יהיה כובש להתנגד אליו. הממשלה בקייב תהיה תקועה עם הצורך לדון על החזרת שבויי מלחמה והחשש שהרוסים עלולים לשוב ולסיים את העבודה, הפעם עם מצור על קייב עצמה.

חוץ מהאופציות האלו מדברים גם על אפשרות של מצור על קייב, הכנסת כוחות רוסיים למחוזות הבדלנים והצבתם באופן קבוע כ"כוחות שלום" [מקור], וכמובן פשוט כיבוש מלא של אוקראינה. לכל אחד מהתרחישים יש את היתרונות והחסרונות שלו, ויש וויכוח ער בין אנליסטים ומומחים איזה תרחיש בדיוק רוסיה תבחר לבצע.

בזמן שזה מאוד מבדר לדבר על האופציות הצבאיות של רוסיה באוקראינה, אנחנו עברנו את הנקודה שבה העיסוק באופציות האלו הוא בעל ערך אסטרטגי. ברור מהצבת הכוחות הרוסיים שמוסקבה מעוניינת שתהיה לה אופציה צבאית אם תרצה להפעיל אחת כזו. הבעיה היא שאף אחד, כנראה אפילו לא פוטין, לא יודעים מה תהיה האופציה הצבאית שרוסיה תפעיל אם היא תחליט לעשות זאת.

מה שקורה בקרמלין

אני עוקב מקרוב אחר כל ידיעה שקשורה למצב בגבול רוסיה-אוקראינה. אני משתדל להיות

מעודכן בניתוחים הצבאיים השונים, ובתרחישים השונים האפשריים. בזמן שהניתוחים האלו, חלקם, מרתקים ([לדוגמה](#)), אף אחד מהם לא משכנע שדווקא תרחיש אחד יבוצע ע"י רוסיה ולא תרחיש אחר.

כל אחד כמובן טוען שדווקא התרחיש שלו יקרה, משום שהתרחיש שלו הוא יעלה מינימום אבדות, יהיה הכי מהיר, או יביא לרוסיה הכי הרבה הישגים. כל אחד מניח שדווקא הוא יודע מה מקבלי ההחלטות בקרמלין חושבים.

אני לא חולק על היכולת של אנליסטים לחזות אירועים. זה מה שאני עושה כאן בפל"ג. אולם המשבר עם אוקראינה הוא שונה ממשבר עם טאיוואן או מהמשא ומתן בין איראן וארה"ב. משתי סיבות: א' **אנחנו לא יודעים בוודאות מה פוטין רוצה להשיג**. האם הוא רוצה רק ללחוץ את ארה"ב? להרוס את הצבא האוקראיני? לספח את אוקראינה ובלארוס למדינת על חדשה? אנחנו לא יודעים. **יש מספר רב של אפשרויות**. גם אם נניח שהוא שחקן רציונאלי-ציני לחלוטין, יכול להיות שהוא יסתפק רק בהסכם חדש עם ארה"ב על אי-הצבת טילים באוקראינה. ואולי הוא לא יעצור עד שאוקראינה כולה תהיה תחת שליטתו.

זו גם הסיבה שיש וויכוח ער אם פוטין בכלל מכין אופציה צבאית להפעלה, או "מבלף" את המערב [2] **אנחנו לא יודעים לאן הוא חותר, וגם אנחנו לא יודעים מה הנזקים שהוא מוכן לשאת**. העמדה שלי בוויכוח הוא שפוטין מכין אופציה צבאית להפעלה, ולא רק מחפש לעשות שרירים. אולם הסיבה המרכזית שאני דוחה את ההסבר שפוטין "רק עושה שרירים" הוא מפני שמדובר בהסבר דוגמטי, לא מפני שיש לי איזה מידע פנימי מהקרמלין.

הכוונה בהסבר דוגמטי הוא הסבר שקודם כל מניח את התשובה ואז מפרש את המציאות. לא משנה מה יקרה בפועל בשטח, ההסבר הזה עומד. לפי ההסבר של "פוטין רק עושה שרירים" לא משנה כמה ציוד ואנשים רוסיה תרכז בגבול, הכול חלק מ"הצגה". הדרך היחידה להפריך את ההסבר תהיה אם פוטין יפלוש. עד אז כל שינוי במערך הכוחות הרוסי "יוסבר" כחלק מהמופע של הקרמלין.

Putin is bluffing over the Ukraine. To invade Europe's largest country with less than 200,000 troops would not end the crisis victoriously for Russia. Instead it would start a war that Russia cannot afford to fight

No European country will send troops, but they will send weapons

Edward N Luttwak (@ELuttwak) [January 16, 2022](#) —

אדוורד לוטווק, מומחה אסטרטגי, פותח דיון ענק בטוויטר עם הטענה שפוטין [2] מבלף. הבעיה השנייה עם חיזוי לאן יתפתח המשבר האוקראיני הוא **שלפוטין יש מספר רב של דרגות חופש איך להסלים את המשבר**. הוא יכול לפלוש לאוקראינה משלושה כיוונים. הוא יכול להפציץ

אותה מהאוויר. הוא יכול לשגר טילים על קייב. הוא יכול לנסות לבצע פלישה אמפיבית לאודסה. כל אחת מהאופציות האלו לא מבטלת את האחרת. הוא יכול להתחיל מלהפגיז את הכוחות האוקראינים במזרח, ואז להתקדם לפלישה כוללת. הוא יכול לנסות לכבוש את דרום אוקראינה, ואם יכשל להטיל מצור על קייב. לפוטין יש סט רחב של אופציות, ואין לנו דרך לדעת באיזו אופציה הוא יבחר ראשונה מבלי להיות פוטין עצמו. ברגע שהוא יבחר כמובן דרגות החופש יצטמצמו [?] אך זה אומר שעלינו בעיקר להמתין ולראות מה ילד יום.

יחד עם חוסר הוודאות בנוגע למה יבחר פוטין, אנחנו כן יכולים להבחין **שעצם ריכוז הכוחות בגבול אוקראינה משרת את האינטרסים הרוסיים**. אמרתי שרוסיה מעוניינת להפסיק את ההתקרבות בין אוקראינה והמערב, ולמנוע סיוע צבאי משמעותי למדינה. זה בדיוק מה שהם משיגים עם האיום במלחמה: ארה"ב ומדינות אחרות מהססות עכשיו להציב נשק התקפי או אסטרטגי באוקראינה, מחשש להתלקחות של הסכסוך. כן יש זרימה של ציוד הגנתי לאוקראינה, בין השאר טילים נגד טנקים [מקור]. אך ברור שארה"ב ובעלות בריתה ימנעו מכל משלוח נשק שעלול לשמש כהצדקה למתקפה רוסית [?] בדיוק מה שרוסיה מבקשת למנוע.

האיום בפלישה גם מבריה דפלומטים ותיירים מאוקראינה. בימים האחרונים השגרירות האמריקנית והשגרירות הבריטית הודיעו על פינוי חלק מסגל השגרירות בקייב ובני משפחתם [מקור]. ארה"ב גם קראה לאזרחיה לעזוב את המדינה אם אפשר [מקור]. ככל שהאיום בפלישה ימשך, כן הוא ירתיע הגעה של אנשי עסקים ותיירים לאוקראינה, מבודד אותה.

לבסוף, **האיום בפלישה מעורר מחלוקות פנימיות באוקראינה ובמערב**. כבר עמדנו על כך [ראו כאן] שגרמניה לא מעוניינת לבטל את נורד סטרים 2, לאור מחירי הגז הגבוהים והתלות שלה בגז רוסי. גרמניה גם אסרה ייצוא של נשק התקפי גרמני לאוקראינה, גם כאשר הנשק הזה נמצא בבעלות מדינה שלישית: לדוגמה, גרמניה אסרה על אסטוניה לייצא נשק גרמני בבעלותה לאוקראינה [מקור]. הדבר עורר זעם רב באוקראינה, שאף זימנה את השגריר הגרמני [מקור]. **ביידן במסיבת העיתונאים לרגל שנה לכהונתו חשף שיש מחלוקות בין ארה"ב ובעלות בריתה באירופה איך להגיב לרוסיים [מקור]**. כל החיכוכים והמשברים האלו מתרחשים מבלי שפוטין עדיין נקף אצבע [?] מה עוד יכול לקרות אם המשבר ימשך חודשים?

וזה מביא אותי לנקודה האחרונה והכי מעניינת בנוגע להצבת הכוחות הרוסיים: **היא לא עולה הרבה לרוסיה**. רוב הכוחות שהוצבו בגבול עם אוקראינה הם בעיקר ציוד, ללא חיילים שנדרשים להפעיל אותו [מקור]. זה גם מה שגורם לחוסר וודאות בנוגע להערכת מספר החיילים שבאמת מוצבים מסיבב לאוקראינה [?] ההערכות מתבססות על הציוד בשטח, אולם כאמור האנשים לאייש את הציוד עדיין לא נמצאים.

היה ורוסיה באמת תרצה לפתוח במבצע צבאי, היא תוכל במהירות להביא את האנשים להפעיל את הציוד. הצבת הציוד היא החלק האיטי יותר לוגיסטית. ברגע שהציוד יהיה מוכן, מוסקבה בתוך ימים לבצע גיוס חירום ולשנע את האנשים להפעיל את המערכות.

למה לא להציב כבר את החיילים? שתי סיבות: א' זה יקר יותר ומסורבל יותר להחזיק אנשים מטנקים בשטחי כינוס. אנשים צריכים מזון, חימום, מקלחות וכדומה. ב' שהות ארוכה בשטח שוחקת את המורל ואת המוכנות של החיילים.

רכב לשיגור הטיל הבליסטי איסקנדר. טילים כאלה החלו לזרום לגבול רוסיה-אוקראינה. המשמעות היא שמוסקבה יכולה להמתין כנראה חודשים לפני שתחליט להפעיל את האופציה הצבאית, אם בכלל [\[מקור\]](#). דיברתי בניתוח מס' 97 על כך שלרוסים יש לכאורה חלון זמן עד מרץ להתחיל בפלישה. אך לאור הצבת הציוד הלא מאויש, הם גם יכולים להמתין לאחרי מרץ, אולי אפילו לפתוח במבצע ביוני, אז תנאי מזג האוויר יהיו טובים יותר. יכול להיות שיעברו חודשים בהם רוסיה וארה"ב ישחקו פינג פונג דיפלומטי, עם רוסיה מסלימה מעט בכל פעם וארה"ב מגיבה. ובכל הזמן הזה יספרו לנו שפלישה רוסית יכולה לקרות בכל רגע, כי הטנקים ממתנינים, פשוט הצוותים שלהם נמצאים בצד השני של רוסיה.

מכאן שאנחנו צריכים לוותר על הרעיון שיש לרוסיה איזו מגבלת זמן על פתיחה במבצע צבאי. היא לא מוגבלת ע"י לוחות זמנים צפופים, והיא כנראה תמתין לטריגר מתאים או שעת כושר לפעול.

איזו שעת כושר למשל? דיברנו על כך שב-2022 אפשר ונראה מחטף סיני במצר טאיוואן [\[ראו כאן וכאן\]](#). הסינים לדוגמה יכבשו את איי דונגשא, או יטילו מצור על איי מאצו. האמריקנים אז יצטרכו להפנות כוחות אוויר וים למזרח אסיה, בשביל לתמוך בבעלי ברית ולהרתיע את סין.

תרחיש כזה יהיה אידיאלי לרוסים להסלים את המשבר באוקראינה. למה? ראשית, **משבר**

בטאיוואן יגביל את היכולת של ארה"ב לתגבר כוחות באירופה, משום הפניית הכוחות למזרח אסיה. שנית, ארה"ב, משום שהיא רואה בסין את היריב המסוכן יותר, כנראה תרצה להגיע עם רוסיה להסכמה במהירות בשביל לסיים את המשבר באוקראינה ולהתמקד בסינים.

הצבת הכוחות על גבול אוקראינה נותנת לרוסים את היכולת להסלים במהירות ובעוצמה אם ירצו. הם יוכלו לנצל משבר במזרח אסיה, או להגיב במהירות להסלמה באוקראינה. גם יכול להיות שהם יחליטו לפתוח במבצע צבאי גדול בשבוע הבא בעקבות התשובה האמריקנית לדרישות שלהם (ראו לעיל), או ביוני כשמזג האוויר יותר טוב. העובדה הפשוטה היא שאנחנו לא יודעים, וקשה לנו להעריך משום חופש הפעולה הרב שיש לרוסים.

מה זה אומר מבחינת התחזיות שלי? ראשית, אני עדיין מאמין ב-80% שארה"ב תסכים לסגור את הדלת על אוקראינה. ההתעקשות שלהם בנושא מחלישה אותם, והרוסים ינצלו זאת עד שווינגטון כנראה תסכים לוותר.

שנית, אני מבטל את ההערכות למה תהיה האופציה הצבאית שהרוסים ינקטו בה. לרוסים יש מגוון של אפשרויות להסלים את המצב, וניסיון להעריך איזו אפשרות תתממש בפועל הוא ניסיון עקר ☹ יכול להיות שכמה אפשרויות ימומשו במקביל.

יחד עם זאת, אנחנו כן יכולים להעריך מה תהיה ההשפעה של פלישה רוסית על הכלכלה הגלובאלית: אינפלציה הרבה יותר גבוהה.

השלכות כלכליות של פלישה רוסית

מלחמה היא אירוע צבאי עם השלכות כלכליות. לעיתים השוק אינו יודע לתמחר את המלחמה עד שהיא מתרחשת. השוק לדוגמה לא ידע לתמחר את רצח יורש העצר האוסטרי ב-1914 עד שמלחמת העולם הראשונה פרצה [\[מקור\]](#). שני דברים בולטים כשאנחנו חושבים על מה יהיו **ההשלכות של מלחמה אפשרית באוקראינה: אנרגיה ומזון.**

מחירי הגז והנפט ממשיכים להיות גבוהים, עקב המתיחות במזרח אירופה, מתקפות טרור במזרח התיכון והביקוש הגובר בחורף. **פלישה רוסית לאוקראינה יכולה להפוך לקפיצה במחירי האנרגיה בשתי דרכים:**

סנקציות אמריקניות/מערביות על נורד סטרים 2 או/ו נפט וגז רוסי ☹ סנקציות כאלה יכאיבו לרוסיה, וישלחו את מחירי האנרגיה לשמיים. זו גם הסיבה שגרמניה מתנגדת להטלתן של סנקציות על נורד סטרים 2. האפשרות של סנקציות על נפט וגז רוסי היא פחות סבירה, אך קיימת. יש קולות שקוראים להטיל סנקציות על נפט וגז למרות הנזק הכלכלי שיהיה לאירופה, משום שסנקציות כאלה יצרו נזק כלכלי משמעותי לרוסיה [\[מקור\]](#).

בכל מקרה, נראה שהאמריקנים מתכוונים לתרחיש של שיבוש באספקה לאירופה. לפי דיווחים

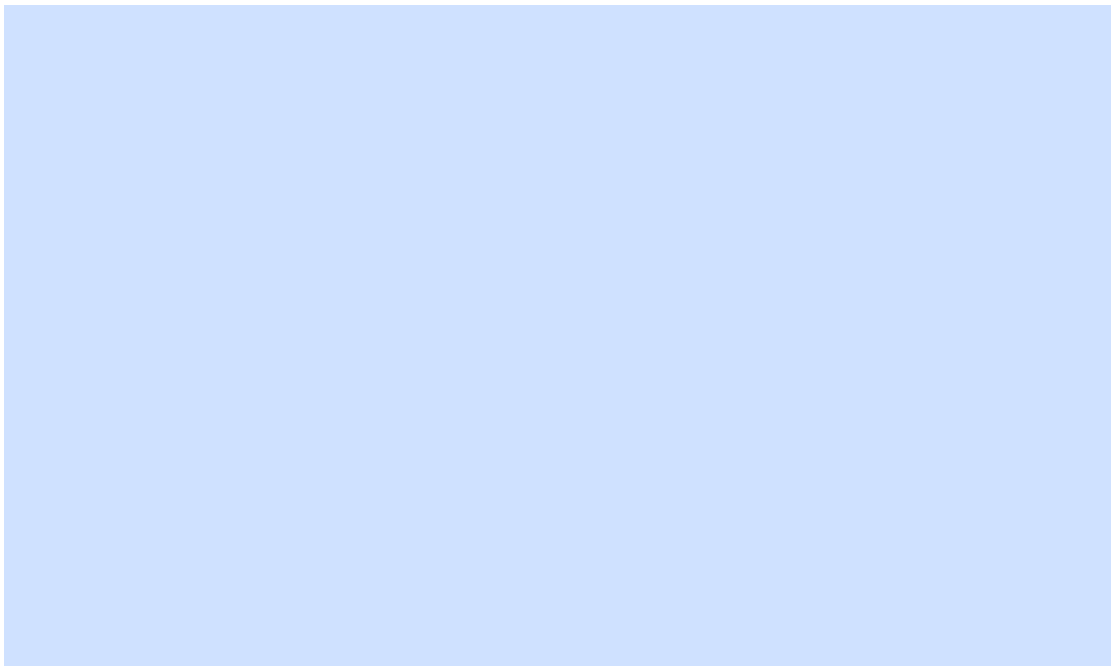
ממשל ביידן מחפש חלופות לגז טבעי לאירופה, כולל אספקה מקטאר [\[מקור\]](#).

אפשרות אחרת לפגיעה באספקת האנרגיה היא ע"י הפחתה בייצוא של נפט וגז רוסי ע"י רוסיה עצמה. בתגובה לסנקציות מערביות על בנקים רוסיים, או בכירים, רוסיה יכולה לצמצם את ייצוא האנרגיה לאירופה, יוצרת משבר אנרגיה ולוחצת את אירופה לצמצם את הסנקציות. הדבר יפגע ברוסיה, אך למדינה יש כיום רזרבות מט"ח גדולות וחוב נמוך [\[מקור\]](#). סביר שהיא יכולה ללחוץ את אירופה ולהמתין מספר חודשים או אף שנה בשביל לראות השפעה פוליטית באירופה.

בכל מקרה, **קרוב לודאי שסנקציות על רוסיה יפגעו בכלכלה האירופית**, גם אם בצורה מוגבלת ☒ רוסיה היא שותף סחר מוביל של האיחוד האירופי. עסקים אירופיים רבים מושקעים ברוסיה, חברות כמו איקאה או Shell [\[מקור\]](#). סנקציות כלכליות, אפילו רק על בנקים גדולים ברוסיה, ישבשו את הסחר בין האיחוד למדינה.

התחום השני בו צפוי שנראה שיבוש הוא תחום המזון. אוקראינה ורוסיה שתיהן יצרניות חשובות של מזון, במיוחד חיטה ותירס [\[מקור\]](#). אגן היס השחור מהווה נקודת ייצוא חשובה לאוקראינה, רוסיה וקזחסטן של דגנים [\[מקור\]](#). אם טנקים רוסיים ידהרו במזרח אוקראינה, אם יתרחשו שיבושים בנמלים של היס השחור ☒ אספקת המזון תפחת, מה שיעלה מחירים.

בנוסף, רוסיה היא גם יצרנית חשובה של דשנים. מחיר הדשנים גם ככה נמצא בשיא היסטורי עקב עלייה במחיר הפחם והגז הטבעי, מה שכנראה ידחוף את מחירי המזון למעלה ב-2022 [ראו [כאן](#)]. **סנקציות על רוסיה עלולות להיענות בצמצום הייצוא של דשנים לאיחוד האירופי** [\[מקור\]](#).

מלחמה באוקראינה, מתיחות בים השחור, סנקציות וסנקציות נגד בדשנים ☒ כולם יכולים להקפיץ את מחירי המזון שגם ככה גבוהים וצפויים רק לעלות ב-2022.

אם אתם חשופים לנכסים אירופים ² הייתי ממליץ בשלב הזה לעשות ניהול סיכונים. אנחנו לא יודעים אם פוטין יפלוש לאוקראינה, אך אנו בהחלט יודעים שאם הם הוא יפלוש ² לדבר יהיו השלכות שליליות לשוק האירופי, ולאנפליציה בעולם.

סיכום

רוסיה ממשיכה להציב כוחות בגבול עם אוקראינה, בעודה מנהלת מגעים דיפלומטים עם ארה"ב ואירופה. לא ידוע כרגע האם פוטין מתכוון להפעיל את הכוח הצבאי של רוסיה, ואם כן באיזו צורה ² הפצצות מהאוויר, כיבוש חלקי בדרום או פלישה כוללת. דרגות החופש שיש לו מקשות עלינו את החיזוי. אנחנו כן יודעים שמבצע צבאי באוקראינה עלול להקפיץ את מחירי האנרגיה והמזון, שגם ככה נמצאים בשיא. נמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות הדיפלומטיות וסימנים לשינוי במערך הכוחות הרוסי.

*הניתוח פורסם לראשונה לחברי פל"ג, מועדון המנויים של "המשחק הגדול". עדיין לא חברים? מוזמנים להצטרף בקישור כאן.***